

Eduskunnan mielenterveyspoliittinen neuvottelukunta

Tavoitteet eduskuntavaaleihin 2027

Mielenterveys on merkittävä kansallinen voimavara ja hyvinvoivan yhteiskunnan perusta. Hyvä mielenterveys vahvistaa ihmisten toimintakykyä, osallisuutta ja kykyä selviytyä elämän muutoksista ja vastoinkäymisistä. Mielenterveys rakentuu koko elämän ajan ihmisten arjessa, perheissä, yhteisöissä, kouluissa ja työpaikoilla. Siksi mielenterveyden edistäminen ja ongelmien ehkäisy ovat koko yhteiskunnan tehtäviä, eivät vain sosiaali- ja terveyspalvelujen vastuulla.

Samalla mielenterveyden haasteet ovat merkittävä kansanterveydellinen ja yhteiskunnallinen kysymys. Mielenterveyden häiriöt heikentävät hyvinvointia, työ- ja toimintakykyä sekä osallisuutta ja aiheuttavat huomattavia kustannuksia. Vuonna 2025 mielenterveyden häiriöt olivat yleisin työkyvyttömyyseläkkeen peruste, ja samana vuonna mielenterveyden häiriöiden perusteella sairauspäivärahaa sai yli 100 000 henkilöä.

Tulevalla vaalikaudella kehityksen suuntaan on vaikutettava vahvistamalla mielenterveyttä, ehkäisemällä mielenterveyden ongelmia sekä varmistamalla, että apua on saatavilla oikea-aikaisesti silloin, kun sitä tarvitaan.

Mielenterveyden vahvistaminen edellyttää pitkäjänteistä ja johdonmukaista politiikkaa, jossa mielenterveyden edistäminen, ongelmien ehkäisy ja oikea-aikainen tuki muodostavat kokonaisuuden. Erityistä huomiota on kiinnitettävä eri elämäntilanteissa olevien ihmisten tarpeisiin sekä mielenterveyteen liittyvän eriarvoisuuden vähentämiseen. Myös järjestöjen asiantuntemuksella ja työllä on tässä kokonaisuudessa tärkeä rooli.

Tavoitteet

1. Edistetään mielenterveyttä tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti

Mielenterveys on hyvinvoinnin, työ- ja toimintakyvyn sekä yhteiskunnallisen osallisuuden perusta. Mielenterveyden haasteet ovat lisääntyneet erityisesti lasten, nuorten ja työikäisten keskuudessa, mikä näkyy kasvavina palvelutarpeina, sairauspoissaoloina ja työkyvyttömyytenä. Väestön ikääntyessä ikäihmisten psyykkisen toimintakyvyn ja hyvinvoinnin säilyttäminen nousee yhtä tärkeämmäksi kysymykseksi. Samanaikaisesti mielenterveyttä voidaan vahvistaa tehokkaasti ennaltaehkäisevillä toimilla ja varhaisella tuella. Tulevalla vaalikaudella Kansallinen mielenterveysstrategia tulee päivittää vastaamaan yhteiskunnassa tapahtunutta muutosta ja strategian toimeenpanoa on vahvistettava.

- Jatketaan mielenterveystoimia eri sektoreilla ohjaavan Kansallisen mielenterveysstrategian 2030 toimeenpanoa ja käynnistetään viipymättä strategian päivitystyö
- Mielenterveysstrategian toimeenpanoon osoitetaan erillinen, pitkäjänteinen rahoitus

- Vahvistetaan mielenterveyden edistämistä kaikilla hallinnonaloilla ja edistetään mielenterveysvaikutusten arvioinnin käyttöönottoa kaikessa keskeisessä lainsäädännössä ja päätöksenteossa

2. Vahvistetaan mielenterveyspalveluja, ja toteutetaan koko väestön terapiatakuu

Mielenterveyden häiriöt ovat Suomen merkittävimpiä kansanterveys- ja työkykyhaasteita. Vaikka hoitomenetelmiä on saatavilla, liian moni joutuu odottamaan apua liian pitkään tai jää ilman tarvitsemiaan palveluja. Koko väestön terapiatakuu varmistaisi yhä useammalla oikea-aikaisen pääsyn vaikuttavaan psykososiaaliseen hoitoon ja vahvistaisi perustason mielenterveyspalveluja koko maassa.

- Laaditaan laaja mielenterveyspalveluiden kehittämisohjelma, jolla parannetaan palveluiden laatua, jatkuvuutta, yhdenvertaisuutta, saavutettavuutta ja vaikuttavuutta sekä vahvistetaan potilaan ja potilaan läheisten oikeuksien toteutumista
- Korjataan lasten ja nuorten terapiatakuun ongelmat ja laajennetaan terapiatakuu koskemaan kaikkia ikäryhmiä

3. Turvataan järjestöjen toimintaedellytykset ja mielenterveyttä edistävä työ

Kansalaisjärjestöt ja vapaa kansalaistoiminta ovat kansalaisyhteiskunnan ja koko demokraattisen yhteiskunnan ytimessä. Aktiivinen kansalaistoiminta vahvistaa osallisuutta, lisää luottamusta ja turvallisuutta ja luo epävarmassa maailmassa tarvittavaa muutosvoimaa. Sosiaali- ja terveysalan järjestöjen työ vähentää julkisiin palveluihin kohdistuvaa painetta ja yhteiskunnan kustannuksia.

- Turvataan mielenterveysjärjestöjen toimintaedellytykset ja vahvistetaan niiden roolia osana mielenterveyden edistämistä, ongelmien ehkäisyä ja hyvinvoinnin tukemista
- Vahvistetaan järjestöjen roolia osana hyvinvointialueiden ja kuntien palvelukokonaisuutta
- Suunnataan sosiaali- ja terveydenhuollon menoista vähintään yksi prosentti sosiaali- ja terveysjärjestöjen terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia vahvistavaan työhön